

MOCIÓ SOBRE EL DESPLEGAMENT DE LES INSTAL·LACIONS D'ENERGIA RENOVABLE A CATALUNYA

La crisi ecològica que vivim ens empeny amb urgència al desenvolupament d'estratègies d'adaptació al canvi climàtic i a l'impuls d'actuacions que contribueixen a la protecció del medi ambient i la biodiversitat. Alhora, la crisi social i econòmica, exigeix també que aquestes estratègies segueixin un model de transició que vetlli pels drets de la ciutadania, garantint l'accés universal a l'energia, protegint especialment les persones més vulnerables, i impedit que aquells que han controlat les fonts de producció i els mercats de distribució, àmpliament culpables de la situació en la que ens trobem, pretenguin protagonitzar el canvi i seguir fent negoci a costa de la societat i els recursos naturals de totes.

En aquest sentit, cal apostar decididament per canvis sense precedents que redueixin la demanda energètica, avancin cap a la descarbonització i es deslliurin dels combustibles fòssils, i ajustin els patrons de producció i consum causats pel capitalisme i el seu creixement desbocat. Aquests canvis, tècnicament i econòmicament possibles, només es poden impulsar amb polítiques i accions adequades que vagin en sintonia amb l'assoliment dels objectius d'erradicació de la pobresa i les desigualtats, tant a escala local com global, de participació democràtica i de transparència en la gestió, de protecció del patrimoni natural, la biodiversitat i el paisatge, i el tractament dels sectors bàsics (entre els quals, evidentment, es compta l'energia) des de les polítiques públiques i la perspectiva del bé comú.

És amb aquest repte que, seguint les línies establertes pels Objectius de Desenvolupament Sostenible de Nacions Unides, Catalunya ha d'entomar el gran repte de desenvolupar un nou model energètic. A dia d'avui, tenim instal·lats 1.270 megawatts de generació d'energia eòlica i 273 de fotovoltaica, i, per complir amb els objectius de la Llei de canvi climàtic establerts per al 2030, s'hauria d'arribar als 4.000 en un sentit i als 6.000 en l'altre, respectivament. Per assolir aquests reptes hi ha molt de camí per recórrer.

En aquest marc, és imprescindible comptar amb l'empoderament de la ciutadania, la intervenció pública i la inversió de les empreses amb l'objectiu d'afavorir una nova economia energètica basada en la generació neta, l'emmagatzematge i la innovació i l'exportació, i tot plegat sense oblidar que també perseguim la creació d'una ocupació estable i de qualitat pel sector i acabar amb la pobresa energètica, des d'una perspectiva de transició justa, i d'una vertebració territorial que passa per l'equitat i la lluita contra el despoblament.

Per a fer-hi front i reaccionar davant d'una dècada perduda en transició energètica, el Govern va promoure i el Parlament va convalidar el Decret Llei 16/2019, de 26 de novembre, de mesures urgents per a l'emergència climàtica i l'impuls a les energies renovables, que, malgrat regular de forma pionera l'autoconsum elèctric, ha establert un marc ampli i lax que ha generat que comencin a promoure's macroprojectes d'instal·lació de grans centrals eòliques o solars arreu de Catalunya, amb el corresponent conflicte

amb la ciutadania dels espais més castigats per la concentració d'aquests (molts d'ells ja saturats pel desenvolupament de fa més d'una dècada) i que perjudiqui greument espais de valor ambiental, agrari, paisatgístic i de poblament humà. Tot plegat ha comportat una dinàmica de bombolla especulativa, per l'aposta per la liberalització del sector de les renovables, que, de facto, dona carta blanca a les grans corporacions i que podria posar en risc la conservació dels espais naturals del territori.

De fet, hi ha prop d'un centenar d'entitats socials, ecologistes, ciutadanes i de defensa del medi ambient i lluita per l'equitat territorial que ja s'han mobilitzat arreu del país, per protestar per aquest desplegament desregulat i que castiga unes zones del país, i per defensar una transició energètica en mans de la ciutadania. Diverses mobilitzacions s'han desenvolupat al llarg del país (en especial a la Terra Alta, a la Segarra, a les Garrigues, a la Baixa Segarra, al Pallars, a la Catalunya Central i a l'Empordà) i el passat 2 de maig es van concentrar, coordinats des de l'associació de Micropobles, la Xarxa per la Sobirania Energètica i la coordinadora d'entitats contra la concentració de centrals d'aerogeneradors i fotovoltaïques, a la Plaça Sant Jaume de Barcelona per fer escoltar el seu decàleg de reivindicacions.

A les protestes territorials cal afegit que el recent acord per la investidura de Pere Aragonès com a President de la Generalitat, entre ERC i JxCAT, a l'apartat relatiu a l'impuls de l'acció contra l'emergència climàtica i la protecció de la biodiversitat recull "*un gran acord nacional que dibuixi el mapa d'espais adients per a la implantació dels projectes d'energia eòlica i fotovoltaïca del país, tot vetllant per la protecció ambiental, paisatgística, patrimonial, agronòmica i urbanística i amb la participació dels municipis i les comarques*" i "**modificar** el **DECRET LLEI 16/2019, de 26 de novembre, de mesures urgents per a l'emergència climàtica i l'impuls a les energies renovables**", relacionant explícitament un seguit de compromisos de preservació de paisatge, sol agrari, biodiversitat, patrimoni i el reforç de la comunicació a la ciutadania i al territori. Aquest apartat de l'acord col·lisiona amb el que van acordar ERC i la CUP que plantejava una **moratòria dels grans projectes d'impacte territorial negatiu del Decret 16/2019**.

Per tot plegat, des del grup municipal proposem al Ple l'adopció del següent

ACORD:

Primer.- Manifestar el recolzament i suport de l'Ajuntament de Mollet del Vallès al següent decàleg pel desplegament de les energies renovables a Catalunya:

1. Cal lluitar contra el canvi climàtic complint amb els compromisos europeus per arribar al 2050 produint el 100% de l'energia que necessita el territori català a partir de fonts d'energia renovables. Però cal fer-ho avançant cap a una **sobirania energètica real**, al servei de la ciutadania i basada en estratègies veritablement sostenibles des del punt de vista social, ambiental i econòmic.
2. El desplegament de les renovables s'ha de fer des de les administracions i els agents socials implicats des d'una **planificació participativa**, amb dos objectius bàsics: que contribueixi a l'equilibri territorial i que permeti passar progressivament de l'estructura vertical actual (l'energia en mans dels oligopolis) a una estructura més horitzontal (basada en instal·lacions petites i mitjanes en mans dels ciutadans).

3. Cal donar preferència als projectes de reducció del consum i millora de l'**eficiència energètica**, així com la implantació d'instal·lacions de renovables que potenciïn l'autosuficiència energètica de totes les llars i les PIME. La instal·lació de macroprojectes de centrals renovables ha de minimitzar-se, evitant en tot cas la perpetuació de la dependència dels oligopolis energètics i els impactes agressius sobre el territori.
4. El desplegament ha d'orientar-se potenciant els **projectes de comunitats energètiques locals i les petites o mitjanes instal·lacions** (menys de 10 MW) promogudes amb capital públic i/o privat procedent d'inversors locals, que aprofitin les diverses fonts locals d'energies renovables (hidroelèctrica, biomassa, biogàs, geotèrmia, eòlica, fotovoltaica,...) tot vetllant perquè aquestes instal·lacions tinguin un impacte reduït en l'entorn i es distribueixin equitativament per tot el territori català.
5. Cal prioritzar la implantació dels projectes mitjans o grans (més de 10 MW) de producció de renovables emplaçats en **espais periurbans, industrials, degradats i de serveis** xarxa viària, canals de reg, etc.), així com altres espais intensament antropitzats (espais intersticials, perifèrics, etc.) propers als llocs de consum. La implantació de grans centrals de producció de renovables en sol no urbanitzable ha de minimitzar-se en tot cas, evitant la industrialització de bona part dels paisatges naturals i rurals que constitueixen l'ànima del territori, un element fonamental del nostre patrimoni identitari i productiu d'aliments
6. Cal donar suport i activar les **eines de reflexió territorial** com les cartes del paisatge comarcals i el desenvolupament de la Llei d'Espais Agraris per poder decidir, de forma participativa (amb les administracions locals i la ciutadania), quins són els espais idonis per a la instal·lació de les grans centrals industrials de producció d'energies renovables.
7. Cal impulsar la **recerca, desenvolupament i innovació** en la producció de renovables, més enllà dels sistemes més comercialitzats, per tal de convertir Catalunya en territori punter en l'aprofitament de fonts d'energies renovables de baix impacte: biomassa, biogàs, fotovoltaica amb nous materials (teules, vidre, asfalt, ...), microcentrals hidroelèctriques, geotèrmia, eòlica sense pales, etc, incorporant en aquests projectes els valors socials i ecològics per avançar cap a una transició energètica realment sostenible.
8. Cal avançar cap a la **gestió pública de l'energia**, on la Generalitat de Catalunya i els ajuntaments haurien de jugar un paper clau amb l'objectiu d'assolir el control de les xarxes de distribució de l'energia, la gestió de les centrals hidroelèctriques amb període de concessió caducat o que finalitzarà properament i agilitzant la implantació d'instal·lacions de renovables en tots els equipaments públics, tot garantint l'accés bàsic a l'energia dels col·lectius en risc d'exclusió.
9. Cal **reformar el marc legal per a les renovables i la transició energètica**, respectant els valors de la normativa europea i catalana preexistent, que s'elabori amb transparència i amb la participació de les administracions locals i la ciutadania.

Per fer front als efectes perversos del Decret Llei 16/2019 d'impuls de les energies renovables, que ha suposat l'allau de macroprojectes promoguts pels oligopolis, cal una regulació que tingui l'objectiu d'ordenar i planificar el desplegament de les renovables d'acord amb els punts recollits en aquest decàleg i que tingui efectes vinculants també sobre els macroprojectes de producció d'energies renovables actualment en tramitació. **Cal elaborar un Pla Territorial Sectorial que faci una planificació específica en l'espai i en el temps.** El Pla, a més, hauria de definir en positiu on s'han de situar les instal·lacions de captació energètica, els accessos, i les xarxes de transport i distribució.

10. Cal garantir la **capacitat de decisió dels ajuntaments i de la ciutadania** afectada en el procés d'autorització de la ubicació dels macro-projectes de renovables. Articulant mecanismes per evitar l'excessiva concentració sobre determinats territoris, la instal·lació de projectes que puguin afectar negativament elements clau del patrimoni natural, cultural i paisatgístic català i que garanteixi la protecció dels drets bàsics dels habitants dels territoris afectats.